

sens, asocierile absurde delectează pe cunoscătorii teatrului practicat de „patafizicieni” și demontează mecanismul unor realități grotesti. În prefață la „Mamelele lui Tiresias”, Apollinaire scria: „teatrul nu trebuie să fie o artă amăgitoare (un trompe l'oeil); se cuvine ca dramaturgul să se slujească de toate mirajele pe care le are la îndemână... să supună cât vrea sunetele, gesturile, acțiunile, culorile, masele... nu pentru a fotografia numai ceea ce se numește o felie de

viață, ci pentru a determina viața să înșenească în tot ce-i adevăr în ea”. Cred că *Insula* lui Gellu Naum se așază în perimetrul acestor sugestii și că, în acest cadru, încearcă să recompună metaforic o lume și, deși operează în primul rînd cu scheme, simboluri și arhetipuri, nu se oprește la stadiul sec al unei scrieri cu teză.

Mira Iosif

TEATRUL DIN PLOIEȘTI

VIOARA TIMPULUI FUGAR

de Charpentier și Mayan

Există o anume literatură care parcă solicită și un decor de circumstanță. Recitind „Winetou”, cauți tomahawk-ului și penele de curcan din pîd; în compania lui Robinson, te împodobești cu căciula veche din piele de țap. Și în compania doamnei de Ségur? Ai nevoie de gulerășul de dantelă, de jacheta de catifea cu bumbi aurii, de un buchet presat de lăcrămioare și poate și de o plăcă veche cu Fritz Kreisler cîntînd o gavotă. Merele domnești, șapca de licean, primii pantaloni lungi sint decorul pentru „Medelenii” lui Ionel Teodoreanu. La o haită între castelul contesei și satul lui Ionel Teodoreanu s-au oprit francezii Charpentier și Mayan cu *Vioara timpului fugar*. Ce este această piesă? Ne răspunde chiar domnul Charpentier în programul de sală: „o poveste cu o vioară!”. Nimic mai simplu și totuși mai complicat.

Teatrul de Stat din Ploiești, montînd această piesă în premieră pe țară, a făcut două lucruri bune. Sau, cel puțin două.

Printre romane de aventuri și mister, printre mii de gloanțe și cuțite înfipte în povestiri, filme, seriale de televiziune, a răsunat o vioară. Puțin tristă, puțin desuetă, dar invitînd la poezie. Oare e întîmplător faptul că „Medelenii”, considerată de mulți „depășită”, și-a epuizat tirajul în cîteva zeci de minute? Puțină poezie pentru cei mici, iată principalul merit al celor doi francezi jucați la Ploiești. Ei au făcut o invitație la poezie, la metaforă, într-o piesă a cărei

firicel plăpînd de acțiune se împletește în jurul unor copii cu nume de poveste veche: Jacques, Pierre, Balerina. Acțiunile sînt simple, poate naive, dar proaspete, într-un decor de turtă dulce și zahăr tos. Un ucenic nu prea are tragere de inimă la muncă; în casa meșterului Martin sosește o moștenire încheisă într-o ladă misterioasă, sub șapte lăcate. Ucenicul învață să meștească cheile, iar lada conține o vioară minunată și în anumite clipe o grațioasă balerină. Vioara aduce muzică și poezie. Deci, teatrul din Ploiești, care a descoperit și a înscris această piesă în repertoriu, are un merit de necontestat. Și cel de al doilea merit stă în colaborarea cu regizorul Radu Penciulescu, care și-a aflat în piesă, firesc, un „violon d'Ingres” la propriu și la figurat.

Directorul de scenă care e Radu Penciulescu, atît de des un subțire poet al scenei, n-a contrafăcut piesa, ci ne-a invitat la ea cu dantelele contesei de Ségur și merii lui Teodoreanu. Eram printre puținii spectatori — vai, maturi! — într-o sală de copii, pasionați de emoția poetică de pe scenă. Nici un foc de armă, nici un „k.o.”, dar atîtca ecouri lirice ascultate de copii. Meritul incontestabil revine regizorului bucureștean, care n-a fost un simplu „navetist” la Ploiești, ci și aici același creator serios, sensibil, arhitect al unor spectacole construite aparent fără nici un efort. El a îmbogățit piesa cu ceea ce numim în limbajul (afurisit) de specialitate *acțiuni*

fizice, numeroase, urcînd conflictul (cam firay) pe volute neașteptate, compunînd în jurul cite unei simple fraze mici recitaluri actoricești. A reușit aceasta cu o echipă de tineri actori, dintre care doi (actrițe) au avut de înfruntat dificila sarcină a travestiului. Vivi Popescu și Eugenia Balaure l-au realizat firesc, grațios, fără ostentație și mai ales (bravo!) fără arsenalul clasic de „zburdălnicii” băiețești. Travestiul a rezistat cu brio în primul act: în cel de al doilea, iluzia s-a subțiat (actul II în întregime e mai naiv, mai incoerent, mai dificil deci în spectacol) și jobenul scamatorului și-a trădat căpușeala dublă. Dar cele două actrițe au meritat bucuria sălii, și alături de ele Monica Ghiuță (Balerina). Cald, sensibil, tot mai personal, Candid Stoica a creat din domn' Martin, un *tip*.

Decorul, prilejuind în perspectivă drumul personajelor ca spre o țară de

basme, aparține Floricăi Mălureanu, căreia ar fi putut să-i aparțină și o paletă coloristică mai bogată și mai poetică.

Călătoriile tinerilor regizori din București către provincie sînt binevenite, dau roade. Poezia lui Penciușescu a rodit la teatrul din Ploiești (teatru animat de un tînăr director-regizor entuziast: Emil Mandric); umorul, verva lui Lucian Giurchescu au pus în mișcare un întreg colectiv și un spectacol (*Fasole și icre negre*) la Brașov; Ion Cojar crează te-meinic, pasionat spectacole la Piatra Neamț, ca și Cornel Todea, ca și...

Deci, invitația de a nu fi simpli voiajori artistici în provincie („mai sînt cazuri”), ci creatori adevărați, ca cei mai sus numiți, rămîne deschisă, odata cu clasicul îndemn: „mai poftiți pe la noi!”.

Alecu Popovici

Teatrul „B. Șt. Delavrancea”

„MIORIȚA”

de Valeriu Anania

Regia: Marietta Sadova

Scenografia: Mircea Marosin

Fotocronica

Scenă din spectacol

